

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
D E C I Z I E

13 ianuarie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun și Liliana Catan,

în camera de consiliu, fără citarea părților, a examinat admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de către condamnatul Tanov Sveatoslav XXXXX, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 01 iunie 2020.

Termenul examinării cauzei:

Instanța de recurs în anulare de la 04.08.2020 până la 13.01.2021.

a c o n s t a t a t :

1. La 06 februarie 2020 condamnatul Tanov Sveatoslav a înaintat în Judecătoria Cahul, sediul Central plângere referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile sale.

În motivarea plângerii a indicat că, s-a aflat în arest din 23 ianuarie 2016 până pe 14 ianuarie 2017. În această perioadă i-au fost încălcate drepturile fundamentale prevăzute de art.3 CEDO.

Condamnatul solicită reducerea pedepsei în baza art. 473² Cod de procedură penală pentru condiții inumane de detenție și să fie eliberat înainte de termen în baza art. 91 Cod penal.

2. Prin încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 06 februarie 2020, a fost admisă plângerea. S-a constatat deținerea în condiții contrare art. 3 CEDO a lui Tanov Sveatoslav în Penitenciarul nr.5 Cahul în calitate de prevenit în perioada 09 februarie 2016 - 29 noiembrie 2016 pentru 294 zile, iar în calitate de condamnat în perioada 30 noiembrie 2016 - 13 ianuarie 2017, 14 aprilie 2017 - 12 mai 2017, în total pentru 72 zile.

S-a redus pedeapsa neexecutată a lui Tanov Sveatoslav cu 294 zile pentru detenție în condiții contrare art. 3 CEDO în calitate de prevenit.

S-a redus pedeapsa neexecutată a lui Tanov Sveatoslav pentru condiții precare în detenție în calitate de condamnat calculând 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în Penitenciarul nr.5 Cahul ceea ce constituie 14 zile, iar în total s-a redus pedeapsa neexecutată a lui Tanov Sveatoslav cu 308 zile.

S-a încetat procesul penal la cererea lui Tanov Sveatoslav privind aplicarea art. 91 Cod penal în legătură cu renunțul la examinarea cererii.

3. Nefiind de acord cu încheierea menționată, directorul Penitenciarului Nr.1-Taraclia, Andrei Busmachiou a declarat recurs împotriva încheierii judecătorești, prin care a solicitat casarea încheierii.

În argumentarea cererii de recurs a menționat că, încheierea nominalizată o consideră ilegală și pasibilă casării din motiv că mecanismul național de constatare a condițiilor precare de detenție prevede că, prevederile art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală sunt aplicabile de către judecător sau completul de judecată doar la adoptarea sentinței.

Mai mult, menționează recurentul că prevederile art. 385 alin.(5) Cod de procedură penală sunt aplicabile exclusiv pentru prevenit și nu față de persoana condamnată care deja execută pedeapsa închisorii stabilită. Potrivit încheierii menționate, recurentul invocă că judecătorul de instrucție a redus și termenul aflării deținutului Tanov Sveatoslav în stare de arest preventiv (f.d.132).

3.1. Încheierea respectivă a fost contestată cu recurs și de către condamnatul Tanov Sveatoslav care a solicitat casarea încheierii, reducerea pedepsei cu aplicarea prevederilor art. 385, 473²-473⁴ Cod procedură penală.

În motivarea recursului a invocat că, instanța de fond nu a luat în considerație că a fost deținut în IP Taraclia, unde condițiile de deținere sunt contrare prevederilor art. 3 CEDO, deasemenea instanța nu a luat în considerație că s-a îmbolnăvit în anul 2019 de o boală foarte gravă hepatita „C” în timpul când era deținut în Penitenciar, anterior nefiind bolnav de această boală.

Totodată, condamnatul a menționat că, nu s-a luat în considerație faptul că a fost deținut în Penitenciarul nr.16-Pruncul, Penitenciarul nr.1-Taraclia în condiții contrare prevederilor art.3 CEDO (f.d.144).

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 01 iunie 2020, au fost respinse ca fiind nefondate recursurile ordinare declarate, cu menținerea încheierii fără modificări.

4.1. În partea descriptivă a deciziei, instanța a indicat că, instanța de fond corect a admis plângerea condamnatului Tanov Sveatoslav privind condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului, din următoarele considerente.

Astfel, în instanța de recurs cu certitudine a fost constatat că, la moment Tanov Sveatoslav execută pedeapsa penală cu închisoarea în Penitenciarul nr. 1 Taraclia. La data de 04 februarie 2019 condamnatul Tanov Sveatoslav a înaintat judecătorului de instrucție plângere în care solicită constatarea condițiilor de detenție contrare art. 3 din CEDO (f.d.4).

Fiind investită cu dreptul de a judeca cauza, Judecătoria Cahul, sediul Central prin încheierea din 06 februarie 2020, a admis plângerea. S-a constatat deținerea în condiții contrare art. 3 CEDO a lui Tanov Sveatoslav în Penitenciarul nr.5 Cahul în calitate de prevenit în perioada 09 februarie 2016-29 noiembrie 2016 pentru 294 zile, iar în calitate de condamnat în perioada 30 noiembrie 2016-13 ianuarie 2017, 14 aprilie 2017 - 12 mai 2017 în total pentru 72 zile.

S-a redus pedeapsa neexecutată a lui Tanov Sveatoslav cu 294 zile pentru detenție în condiții contrare art.3 CEDO în calitate de prevenit.

S-a redus pedeapsa neexecutată a lui Tanov Sveatoslav pentru condiții precare în detenție în calitate de condamnat calculând 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în Penitenciarul nr.5 Cahul ceea ce constituie 14 zile, iar în total s-a redus pedeapsa neexecutată a lui Tanov Sveatoslav cu 308 zile.

S-a încetat procesul penal la cererea lui Tanov Sveatoslav privind aplicarea art. 91 Cod penal în legătură cu renunțul la examinarea cererii (f.d.126-129).

Din raportul prezentat de administrația Penitenciarului nr.5 Cahul și Penitenciarului nr.1 Taraclia, în conformitate cu prevederile art. 4733, alin.(2) Cod de procedură penală, rezultă că Tanov Sveatoslav execută pedeapsa în baza deciziei Curții de Apel Cahul din 29 noiembrie 2016, potrivit căreia a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. b), j) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa în baza art. 85 Cod penal, de 16 ani 06 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis (f.d.88, 91).

Potrivit procesului-verbal de reținere, Tanov Sveatoslav a fost reținut la data de 23 ianuarie 2016 (f.d.117).

Actele dosarului denotă că Tanov Sveatoslav, la momentul depunerii cererii era deținut în Penitenciarul nr. 1 Taraclia.

Potrivit prevederilor art. 225 alin. (4) Cod de executare, *„norma de spațiu locativ stabilit pentru un condamnat nu poate fi mai mică de 4 m².”*

Conform informației prezentate de directorul interimar al Penitenciarului nr.5- Cahul, comisar principal de justiție Iurie Țurcan, condamnatul Tanov

Sveatoslav a fost deținut în Penitenciarul nr.5-Cahul în perioada 09 februarie 2016 până la 13 ianuarie 2017, 14 aprilie 2017-12 mai 2017, în total 364 zile (f.d.88).

Potrivit materialelor cauzei, condamnatul Tanov Sveatoslav pe parcursul deținerii în Penitenciarul nr.5-Cahul, a fost deținut în celula 29, cu suprafață de 13,52 m², fiind plasați 6 condamnați în celulă.

Astfel, instanța de recurs a ajuns la concluzia că, condamnatului i-au fost încălcate drepturile din următoarele motive: *supraaglomerarea celulei, instalarea paturilor peste limita stabilită, umiditatea aerului, miros neplăcut, insuficiență de lumină.*

Potrivit art. 473⁴ alin.(4), (5) Cod de procedură penală, *„În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art. 473² alin. (3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 3 zile de reducere pentru 10 zile de detenție în condiții precare calculate cumulativ. În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art. 473² alin. (3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei în condițiile alin. (4) din prezentul articol, iar în privința perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei bănești în mărime de până la 2 unități convenționale pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, precum și a costurilor și cheltuielilor aferente”.*

Conform art. 61, alin.(2) Cod penal, *„pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea și resocializarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate”.*

Art. 167¹ Cod de executare, stipulează că, *„se interzice supunerea oricărei persoane aflate în executarea unei pedepse la tortură, tratament cu cruzime, inuman sau degradant ori la alte rele tratamente”.*

Instanța de recurs a menționat că, instanța de fond corect la pronunțarea încheierii a luat în considerație raportul privind rezultatul vizitei preventive efectuate de lucrătorii instituției Avocatul Poporului în Penitenciarul nr.5-Cahul din data de 09 iunie 2017, potrivit căruia au fost stabilite multiple încălcări ale drepturilor omului, fiind făcute o serie de recomandări privind situația existentă din Penitenciare și redresarea ei.

Astfel, instanța de recurs a conchis că prima instanță întemeiat a ajuns la concluzia despre necesitatea admiterii plângerii condamnatului Tanov Sveatoslav, deținerea în condiții contrare art. 3 CEDO.

Cu referire la recursul declarat de către Administrația Penitenciarului nr. 1 Taraclia, precum că nu este de acord cu reducerea pedepsei condamnatului Tanov Sveatoslav, invocând în acest sens că art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală se aplică exclusiv pentru prevenit și nu față de persoana condamnată care deja execută pedeapsa închisorii stabilite, instanța de recurs la respins ca fiind neîntemeiat, declarativ și formal, or, articolul menționat se aplică nu numai la pronunțarea sentinței, dar și în procedura de executare a pedepsei prin prisma art. 473⁴ alin. (6) Cod de procedură penală, când condamnatul pe lângă statutul de condamnat a mai avut și statutul de prevenit.

Condamnatul poate beneficia atât de despăgubiri potrivit art. 473⁴ alin. (4)-(6) Cod de procedură penală în situația de condamnat, cât și art. 385 alin. (5) și (6) Cod de procedură penală în situația de prevenit, prin coroborarea acestor norme ale procedurii penale.

Referitor la argumentul invocat de condamnatul Tanov Sveatoslav că instanța de fond nu a redus pedeapsa pe perioada când a fost deținut IP Taraclia pe perioada de la 13 ianuarie 2017 până la 29 septembrie 2019, instanța de recurs a menționat că, condamnatul în plângerea înaintată cât și în ședința instanței de fond a invocat că pretenții privind condițiile de detenție în calitate de prevenit are doar în privința Penitenciarului nr.5-Cahul, motiv din care instanța nu s-a expus asupra termenul deținerii și în Penitenciarul nr.1 Taraclia.

În rest, condamnatul Tanov Sveatoslav în privința Penitenciarului nr.1 Taraclia privind condițiile de detenție careva pretenții nu a expus în instanța de prim nivel, și cu încheierea Judecătoriai Cahul sediul Central din 06 februarie 2020 este de acord.

În circumstanțele menționate, instanța de recurs a ajuns la concluzia că, pe caz nu au fost constatate temeiuri de a casa încheierea adoptată de către prima instanță, fapt ce determină respingerea recursului ca nefondat, cu menținerea încheierii contestate ca fiind legală și întemeiată.

5. Decizia instanței de recurs ordinar este atacată cu recurs în anulare de către condamnat prin care solicită casarea acesteia și pronunțarea unei decizii prin care să îi fie redusă pedeapsa în temeiul art. 385, 4732-4734 Cod procedură penală.

În motivarea recursului în anulare invocă argumente similare celor indicate în cererea de recurs.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 452 alin. (1) Cod de procedură penală, Procurorul General și adjuncții lui, persoanele menționate în art. 401 alin. (1) pct. 2) și 3), și în numele acestora, apărătorul sau reprezentantul lor legal, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârilor judecătorești după epuizarea căilor ordinare de atac.

În corespundere cu prevederile art. 455 alin. (2) pct. 7) Cod de procedură penală, cererea de recurs în anulare trebuie să cuprindă motivele recursului în anulare cu menționarea cazurilor prevăzute în art. 453 și cu argumentarea ilegalității hotărârii atacate.

În temeiul art. 453 Cod de procedură penală, raportat la prevederile art. 6 pct. 44), 22 alin. (3) Cod de procedură penală, art. 4 al Protocolului nr. 7 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată.

Prin urmare, instanța de recurs remarcă faptul că, dreptul de a declara recurs în anulare, poate fi exercitat numai în privința hotărârilor judecătorești prin care a fost judecată cauza penală în fond, adică hotărârile irevocabile de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal, după epuizarea căilor ordinare de atac, reglementate de Capitolul IV, Secțiunea I și Secțiunea II ale Codului de procedură penală – adică calea apelului și recursului ordinar.

Analizând dispozițiile legale expuse mai sus în raport cu speța dată, rezultă că decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 01 iunie 2020, adoptată în ordinea art. 447-449 Cod de procedură penală, nu cade sub incidența categoriilor de hotărâri irevocabile prevăzute la alin. (1) art. 452 Cod de procedură penală, ce pot fi contestate cu recurs în anulare la Curtea Supremă de Justiție, iar recursul în anulare declarat împotriva deciziei nominalizate, este inadmisibil, deoarece o asemenea hotărâre nu este susceptibilă de a fi atacată cu recurs în anulare.

În consecință, având ca reper prevederile art. 455 alin. (2) pct. 7), art. 453 Cod de procedură penală, Colegiul penal decide inadmisibilitatea recursului înaintat, din motiv că nu îndeplinește cerințele de conținut.

7. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 1), 453, 456 alin. (1) Cod de procedură penală,

d e c i d e:

inadmisibilitatea recursului în anulare, declarat de către condamnatul Tanov Sveatoslav XXXXX, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 01 iunie 2020, pe motiv că nu îndeplinește cerințele de conținut.

Decizia este irevocabilă, prenuțată integral la **13 ianuarie 2020**.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Ion Guzun

Liliana Catan